

- Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2020/1477 od 14. listopada 2020. godine, Uredbom (EU) 2021/250 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. veljače 2021. godine, Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2021/1889 od 23. srpnja 2021. godine, Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2022/255 od 15. prosinca 2021. godine i Uredbom (EU) 2022/2038 Europskog parlamenta i Vijeća od 19. listopada 2022. godine.
- (3) Navođenje odredaba uredbi iz stavka (2) ovoga članka vrši se isključivo u svrhu praćenja i informiranja o preuzimanju pravne stečevine Europske unije u zakonodavstvo Bosne i Hercegovine

Članak 2.
(Primjena)

Odredbe ovog pravilnika primjenjuju se na aerodrome u Bosni i Hercegovini i na letove na području Bosne i Hercegovine, unutar tog područja ili iz njega.

Članak 3.
(Pojmovi)

Pojmovi koji se upotrebljavaju u ovom pravilniku imaju sljedeće značenje:

- a) **aerodromski slot** (*slot*) je dopuštenje koje daje koordinator sukladno ovom pravilniku za korištenje čitave infrastrukture aerodroma, koja je potrebna za odvijanje zračnog prometa na nekom koordiniranom aerodromu, na neki određeni datum i u neko određeno vrijeme, koje je u svrhu slijetanja ili polijetanja odredio koordinator slotova sukladno ovom pravilniku,
- b) **novi sudionik** (*new entrant*) je:
- 1) zračni prijevoznik koji zahtijeva, kao dio jedne serije slotova, slot na nekom aerodromu, na bilo koji dan, gdje bi, ako se njegov zahtjev prihvati, on ukupno držao manje od pet slotova na tom aerodromu taj dan; ili
 - 2) zračni prijevoznik koji zahtijeva seriju slotova za redovit zračni prijevoz putnika uključenu u red letenja između dva aerodroma, ako na taj dan najviše dva druga zračna prijevoznika obavljaju iste takve letove između tih aerodroma, gdje bi, ako se zahtjev zračnog prijevoznika prihvati, taj zračni prijevoznik i dalje držao manje od pet slotova na tom aerodromu za redovit zračni promet na taj dan; ili
 - 3) zračni prijevoznik koji traži seriju slotova na aerodromu za redovit zračni prijevoz putnika između tog aerodroma i regionalnog aerodroma, gdje niti jedan drugi zračni prijevoznik ne obavlja neposredan prijevoz putnika između tih aerodroma i sustava aerodroma na taj dan, gdje bi, ako se zahtjev zračnog prijevoznika prihvati, taj zračni prijevoznik i dalje držao manje od pet slotova na tom aerodromu za redovit promet na taj dan;
 - 4) zračni prijevoznik koji drži više od 5% ukupnih raspoloživih slotova za određeni dan na određenom aerodromu, ili više od 4% ukupnih raspoloživih slotova na predmetni dan u nekom sustavu aerodroma koji čini dio tog aerodroma, ne smatra se novim sudionikom na tom aerodromu.
- c) **izravan zračni prijevoz** (*direct air service*) je zračni prijevoz između dva aerodroma, uključujući zaustavljanja, istim zrakoplovom i sa istim brojem leta;

Na temelju čl. 16, 55a. stav (5) i 61. stavak (2) Zakona o upravi ("Službeni glasnik BiH", br. 32/02, 102/09 i 72/17) i čl. 14. stavak (1) i 55. stavak (1) Zakona o zrakoplovstvu Bosne i Hercegovine ("Službeni glasnik BiH", br. 39/09 i 25/18), v.d. generalnog ravnatelja Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine donosi

**PRAVILNIK
O ZAJEDNIČKIM PRAVILIMA ZA DODJELU SLOTOVA
I USKLAĐIVANJE REDOVA LETENJA NA
AERODROMIMA**

DIO PRVI – OPĆE ODREDBE

Članak 1.

(Predmet Pravilnika)

- (1) Ovim pravilnikom se utvrđuju zajednička pravila za dodjeljivanje slotova, usklađivanje redova letenja na aerodromima, postupak dodjele slotova, uloga Direkcije za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine, uloga Koordinacijskog odbora, uvjeti za koordinaciju na aerodromima, te zaštita prava kod dodjele slotova.
- (2) Ovim pravilnikom preuzimaju se odredbe Uredbe Vijeća (EEZ) br. 95/93 od 18. siječnja 1993. godine o zajedničkim pravilima za dodjelu slotova na aerodromima Zajednice, izmijenjena Uredbom (EZ) 884/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. svibnja 2002. godine, Uredbom (EZ) 1554/2003 Europskog parlamenta i Vijeća od 22. srpnja 2003. godine, Uredbom (EZ) 793/2004 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. travnja 2009. godine, Uredbom (EZ) 545/2009 Europskog parlamenta i Vijeća od 18. lipnja 2009. godine, Uredbom (EU) 2020/459 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. ožujka 2020. godine,

- d) **period reda letenja** (*scheduling period*) je ljetnji ili zimski period prijevoza koji se koristi u redovima letenja zračnih prijevoznika;
- e) **Sporazum ECAA** je multilateralni sporazum između Europske zajednice i njenih država članica, Republike Albanije, Bosne i Hercegovine, Republike Bugarske, Republike Hrvatske, Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije, Republike Island, Republike Crne Gore, Kraljevine Norveške, Rumunije, Republike Srbije i Misije privremene uprave Ujedinjenih naroda na Kosovu (sukladno Rezoluciji Vijeća sigurnosti UN 1244 od 10. lipnja 1999) o uspostavi Zajedničkog europskog zračnog područja ("Službeni glasnik BiH – Međunarodni ugovori", broj 10/07);
- f) **zračni prijevoznik** (*air carrier*) je organizacija ili poduzeće koje posjeduje važeću radnu dozvolu ili njen ekvivalent najkasnije 31. siječnja za sljedeći ljetni period reda letenja ili 31. kolovoza za sljedeći zimski period reda letenja; za potrebe čl. 5, 9, 10. i 12. ovoga pravilnika, definicija zračnog prijevoznika odnosi se i na operatore poslovnog zrakoplovstva kada obavljaju zračni promet prema redu letenja; za potrebe čl. 8. i 13. ovoga pravilnika definicija zračnog prijevoznika odnosi se i na sve operatore civilnog zrakoplovstva;
- g) **zračni prijevoznik ECAA područja** (*ECAA air carrier*) je zračni operator kojem je nadležni organ države potpisnice Sporazuma ECAA izdao važeću radnu dozvolu sukladno važećim propisima sadržanim u tom sporazumu;
- h) **skupina zračnih prijevoznika** (*group of air carriers*) je dva ili više zračnih prijevoznika koji udruženi izvršavaju zajedničke operacije, ustupaju franšize ili lete pod zajedničkim kôdom (*code-sharing*) radi obavljanja određene usluge zračnog prijevoza;
- i) **koordinirani aerodrom** (*coordinated airport*) je svaki aerodrom na koji, da bi mogao sletjeti ili uzletjeti zračni prijevoznik ili bilo koji operator zrakoplova, mora imati slot koji mu je dodijelio koordinator slotova, osim državnih letova, slijetanja u slučaju opasnosti i humanitarnih letova;
- j) **potpuno koordinirani aerodrom** (*schedules facilitated airport*) je aerodrom na kojem postoji mogućnost zakrčenja prometa u nekim dijelovima dana, sedmice ili godine, koje se može riješiti dobrovoljnom suradnjom između zračnih prijevoznika i za koji je imenovan koordinator koji usklađuje promet zračnih prijevoznika koji prometuju ili namjeravaju prometovati na tom aerodromu;
- k) **sustav aerodroma** (*airport system*) je dva ili više aerodroma grupiranih kako bi opsluživali isti grad ili urbano područje;
- l) **upravno tijelo aerodroma ili upravno tijelo** (*managing body of the airport*) je tijelo koje, za prvenstveni cilj, ima rukovođenje i upravljanje aerodromskom infrastrukturom, kao i koordiniranje i kontrolu aktivnosti različitih operatora koji su prisutni na aerodromu ili u aerodromskom sustavu;
- m) **serija slotova** (*series of slots*) je najmanje pet slotova koji se zahtijevaju za isto vrijeme u istom danu sedmice, u istom periodu letenja i koji su na taj način i dodijeljeni ili, ako to nije moguće, koji su dodijeljeni za približno isto vrijeme;
- n) **poslovno zrakoplovstvo** (*business aviation*) je sektor generalne avijacije koji se odnosi na operacije ili korištenje zrakoplova od strane zračnog prijevoznika za prijevoz putnika ili roba kao pomoć u izvršavanju njihovog poslovanja, kad se upravlja zrakoplovom u svrhe koje općenito ne ulaze u najam te njima upravljaju lica koja imaju najmanje dozvolu za pilota s ovlaštenjem za instrumentalno letenje;
- o) **koordinacijski parametri** (*coordination parameters*) je iskazivanje, u operativnom smislu, svih raspoloživih kapaciteta za dodjelu slotova na nekom aerodromu tijekom svakog koordinacijskog perioda, uzimajući u obzir sve tehničke, operativne i okolišne faktore koji utječu na funkcioniranje infrastrukture aerodroma i njegovih različitih podsustava;
- p) **Direkcija za civilno zrakoplovstvo Bosne i Hercegovine - BHDCA** (*Bosnia and Herzegovina Directorate of Civil Aviation - BHDCA*): Nadležna zrakoplovna vlast Bosne i Hercegovine/Državni nadzorni organ Bosne i Hercegovine/Nadležni organ u čijoj su nadležnosti upravni, stručni i nadzorni poslovi iz oblasti zračnog prometa u Bosni i Hercegovini.

DIO DRUGI – UVJETI ZA KOORDINACIJU AERODROMA

Članak 4.

(Uvjeti za koordinaciju)

- (1) Uvjeti za koordinaciju aerodroma su:
 - a) BHDCA nema obvezu određivanja bilo kojeg aerodroma kao koordiniranog ili potpuno koordiniranog osim sukladno odredbama ovog članka;
 - b) BHDCA neće odrediti aerodrom kao potpuno koordiniran osim sukladno stavku (3) ovoga članka.
- (2) BHDCA može bilo koji aerodrom odrediti kao koordinirani pod uvjetom da su ispunjena načela transparentnosti, neutralnosti i nediskriminacije.
- (3) BHDCA, kad to smatra potrebnim, vodi računa o tome da upravo tijelo aerodroma provede detaljnu analizu kapaciteta za aerodrom koji nema dodijeljen status ili za koordinirani aerodrom, po pisanom zahtjevu, zračnih prijevoznika koji predstavljaju više od polovine operacija na tom aerodromu ili upravno tijelo aerodroma, kad se smatra da je kapacitet nedovoljan za stvarne ili planirane operacije u određenim periodima.
- (4) Analiza iz stavka (3) ovoga članka, koja se temelji na opće priznatim metodama, utvrđuje svaki manjak kapaciteta, uzimajući u obzir ograničenja vezana za okruženje tog aerodroma.
- (5) Analiza iz stavka (3) ovoga članka predviđa mogućnosti otklanjanja takvog manjka kroz novu ili modificiranu infrastrukturu, operativne promjene ili bilo kakve druge promjene, te određuje vremenski okvir koji se predviđa za rješavanje tih nedostataka.
- (6) Analiza se ažurira ako se poziva na stavak (8) ovoga članka ili ako je na aerodromu došlo do promjena koje bitno utječu na kapacitet i iskorištavanje kapaciteta. Analiza i korištena metoda analize daju se na uvid onima koji su tražili da se analiza napravi, a drugim zainteresiranim stranama na njihov zahtjev.
- (7) Na temelju analize, BHDCA se savjetuje o stanju kapaciteta aerodroma sa upravnim tijelom aerodroma, zračnim prijevoznicima koji redovito koriste taj aerodrom, njihovim predstavnicima, predstavnicima generalne avijacije koji redovito koriste taj aerodrom, te nadležnom kontrolom zračnog prometa.
- (8) Kad se problemi s kapacitetom javljaju najmanje tijekom jednog perioda reda letenja, BHDCA osigurava da se aerodrom za odgovarajući period proglaši koordiniranim, samo:

- a) ako je manjak kapaciteta tako ozbiljan da se na tom aerodromu ne mogu izbjeći značajna kašnjenja; i
 - b) ako ne postoje nikakve druge mogućnosti rješavanja tih problema u kraćem roku.
- (9) BHDCA, može, samo u iznimnim slučajevima, aerodrom koji ima probleme s manjkom kapaciteta proglasiti koordiniranim za neki odgovarajući period.
- (10) Kada se na koordiniranom aerodromu osiguraju kapaciteti dovoljni za zadovoljavanje potreba postojećeg ili planiranog prometa, BHDCA ukida status koordiniranog aerodroma.

Članak 5.

(Koordinator)

- (1) BHDCA je odgovorna za koordinirane i potpuno koordinirane aerodrome i imenuje kvalificirano fizičko ili pravno lice, kao koordinatora, nakon što se o tome savjetuje sa zračnim prijevoznicima koji redovito koriste taj aerodrom, njihovim predstavnicima, te upravnim tijelom aerodroma i koordinacijskim odborom. Isti koordinator može biti imenovan za više aerodroma.
- (2) BHDCA osigurava:
 - a) da koordinator na koordiniranom aerodromu postupi sukladno ovom pravilniku na neovisan, neutralan, nediskriminacijski i transparentan način;
 - b) neovisnost koordinatora na koordiniranom aerodromu funkcionalno razdvajajući koordinatora od svake pojedine zainteresirane strane. Sustav financiranja aktivnosti koordinatora je takav da osigura njegov neovisan status.
- (3) Koordinator je dužan sudjelovati na međunarodnim konferencijama zračnih prijevoznika o redovima letenja.
- (4) Koordinator savjetuje zračne prijevoznike i preporučuje im zamjenska vremena dolaska i/ili odlaska ako postoji vjerojatnoća da će doći do zakrčenja.
- (5) Koordinator je jedino lice odgovorno za dodjelu slotova. Koordinator dodjeljuje slotove sukladno odredbama ovog pravilnika i omogućava, u hitnim slučajevima, dodjelu slotova izvan radnog vremena.
- (6) Koordinator promatra da li su operacije zračnih prijevoznika sukladne redovima letenja koji su im preporučani. Koordinator slotova nadzire jesu li operacije zračnih prijevoznika sukladne slotovima koji su im dodijeljeni. Te provjere usklađenosti obavljaju se u suradnji sa upravnim tijelom aerodroma i sa nadležnom kontrolom zračnog prometa, pri čemu treba voditi računa o vremenu i drugim relevantnim parametrima koji se odnose na aerodrom.
- (7) Koordinator, na zahtjev, u razumnom roku, besplatno daje na uvid zainteresiranim stranama, posebno članovima ili promatračima u koordinacijskom odboru, u pisanom obliku ili bilo kojem drugom lako dostupnom obliku sljedeće informacije:
 - a) kronološki redosljed dodjele slotova svim zračnim prijevoznicima na tom aerodromu;
 - b) o zatraženim slotovima (prvi zahtjev) za sve zračne prijevoznike i to kronološkim redosljedom;
 - c) o svim dodijeljenim slotovima i preostalim zahtjevima za slotove, navedene kronološkim redosljedom po prijevoznicima, za sve zračne prijevoznike;
 - d) o svim preostalim raspoloživim slotovima;
 - e) sve pojedinosti o kriterijima za raspodjelu.
- (8) Informacije iz stavka (7) ovoga članka koordinator daje na uvid najkasnije u vrijeme održavanja relevantnih konferencija o redovima letenja, te prema potrebi za vrijeme trajanja takvih konferencija i neposredno nakon istih.
- (9) Na zahtjev, koordinator informacije iz stavka (8) ovoga članka dostavlja u obliku sažetog pregleda. Za dostavljanje

takvog sažetog pregleda informacija, BHDCA može naplatiti posebnu naknadu.

- (10) Kad su dostupni značajni i općeprihvaćeni standardi redova letenja, koordinator i zračni prijevoznici ih primjenjuju pod uvjetom da isti ispunjavaju uvjete sadržane u propisima iz Aneksa I Sporazuma o uspostavi zajedničke europske zrakoplovne oblasti.

Članak 6.

(Koordinacijski odbor)

- (1) Na koordiniranom aerodromu, BHDCA osigurava osnivanje koordinacijskog odbora. Isti koordinacijski odbor osniva se za jedan ili više koordiniranih aerodroma. Članstvo u koordinacijskom odboru otvoreno je za zračne prijevoznike koji redovito koriste taj aerodrom/e i za njihove predstavnike, upravno tijelo aerodroma, nadležnu kontrolu zračnog prometa i predstavnike generalne avijacije koji redovito koriste taj aerodrom.
- (2) Zadaci koordinacijskog odbora su:
 - a) davanje prijedloga ili savjeta koordinatoru slotova i/ili o:
 - 1) mogućnostima povećanja kapaciteta aerodroma, utvrđenim sukladno članku 4. ovoga pravilnika ili mogućnostima boljeg iskorištavanja kapaciteta,
 - 2) koordinacijskim parametrima koje treba odrediti sukladno članku 7. ovoga pravilnika,
 - 3) metodama praćenja korištenja dodijeljenih slotova,
 - 4) lokalnim uputama za dodjelu slotova ili praćenje korištenja dodijeljenih slotova, vodeći računa, između ostalog, o mogućim specifičnostima radnog okruženja, kako je predviđeno u članku 9. stavak (5) ovoga pravilnika,
 - 5) poboljšanjima prometnih uvjeta na tom aerodromu,
 - 6) ozbiljnim problemima s kojima se suočavaju novi sudionici, kako je predviđeno u članku 12. stavak (12) ovoga pravilnika,
 - 7) svim pitanjima u vezi sa kapacitetom aerodroma;
 - b) posredovanje između svih zainteresiranih strana u vezi sa pritužbama na dodjelu slotova, kako je predviđeno u članku 14. ovoga pravilnika.
- (3) Koordinacijski odbor poziva koordinatora na sastanke u svojstvu promatrača.
- (4) Koordinacijski odbor donosi poslovnik kojim se, između ostalog, regulira sudjelovanje, imenovanja, te učestalost održavanja sastanaka. Svaki član koordinacijskog odbora može predložiti lokalne smjernice predviđene člankom 9. stavak (5) ovoga pravilnika. Na zahtjev koordinatora slotova, koordinacijski odbor raspravlja o predloženim lokalnim smjernicama za dodjelu slotova, kao i o smjernicama za praćenje korištenja dodijeljenih slotova. Odbor podnosi BHDCA izvješće o raspravi sa naznakom stava koji je odbor zauzeo.

Članak 7.

(Koordinacijski parametri)

- (1) BHDCA, na koordiniranom aerodromu, dva puta godišnje utvrđuje parametre koordiniranja za dodjelu slotova vodeći računa o svim relevantnim tehničkim, operativnim ograničenjima, te ograničenjima vezanim uz specifično okruženje, kao i o svim promjenama istih.
- (2) Utvrđivanje parametara koordiniranja za dodjelu slotova temelji se na objektivnoj analizi mogućnosti prihvatanja zračnog prometa, uvažavajući različite vrste zračnog

- prometa na aerodromu, moguća zakrčenja zračnog prostora za vrijeme koordinacijskog perioda, te stanje kapaciteta.
- (3) Parametri se dostavljaju koordinatoru na vrijeme i prije početka prve dodjele slotova zbog konferencija o redovima letenja.
 - (4) U smislu utvrđivanja parametara iz stavka (1) ovoga članka, kada je to primjenjivo, koordinador određuje relevantne razmake u vremenu koordiniranja nakon savjetovanja s koordinacijskim odborom i sukladno utvrđenom kapacitetu.
 - (5) Prije donošenja konačne odluke o parametrima za dodjelu slotova, koordinacijski odbor detaljno raspravlja o utvrđivanju parametara i korištene metodologije, kao i eventualne izmjene istih, s ciljem povećavanja kapaciteta i broja raspoloživih slotova za dodjelu. Zainteresiranim stranama, na njihov zahtjev, daju se na uvid svi relevantni dokumenti.

Članak 8.

(Informacije za koordinatore slotova)

- (1) Zračni prijevoznici, koji izvode operacije ili namjeravaju izvoditi operacije na koordiniranom ili potpuno koordiniranom aerodromu, dužni su koordinatoru dostaviti sve relevantne informacije koje koordinador zatraži. Sve relevantne informacije dostavljaju se u obliku i unutar roka koje odredi koordinador. Posebno, zračni prijevoznik dužan je u trenutku podnošenja zahtjeva za dodjelu slotova obavijestiti koordinadora o tome hoće li u odnosu na tražene slotove koristiti status novog sudionika, sukladno članku 3. stavak (1) točka b) ovoga pravilnika.
- (2) Za sve ostale aerodrome koji nemaju dodijeljen status, upravno tijelo aerodroma na zahtjev koordinadora slotova dostavlja sve informacije koje posjeduje o planiranim letovima zračnih prijevoznika.
- (3) Ako zračni prijevoznik ne dostavi informacije iz stavka (1) ovoga članka, osim ako može na zadovoljavajući način dokazati da postoje opravdani razlozi, ili ako dostavi netočne ili lažne informacije, koordinador slotova odbit će njegov zahtjev za dodjelu slotova ili zahtjev onog zračnog prijevoznika na kojeg se odnose nepotpune, netočne ili lažne informacije. Koordinador slotova tom zračnom prijevozniku dostavlja obrazloženje zbog čega njegov zahtjev nije uzeo u razmatranje.
- (4) Koordinador slotova, upravno tijelo aerodroma i nadležna kontrola zračnog prometa razmjenjuju sve informacije koje su im potrebne za obavljanje njihovih poslova, uključujući podatke o letovima i slotove.

DIO TREĆI – DODJELA SLOTOVA

Članak 9.

(Postupak dodjele slotova)

- (1) Serije slotova, iz baze slotova, dodjeljuju se zračnim prijevoznicima kao dopuštenje za korištenje infrastrukture aerodroma, u svrhu slijetanja ili polijetanja, u periodu reda letenja za koje su ti slotovi zatraženi, po čijem isteku moraju biti vraćeni u bazu slotova sukladno odredbama članka 12. ovoga pravilnika.
- (2) Ne dovodeći u pitanje čl. 8. i 10. ovoga pravilnika, članak 12. stavak (1), članak 13. ovoga pravilnika i stavak (1) ovoga članka se ne primjenjuju kad su ispunjeni sljedeći uvjeti:
 - a) kad neku seriju slotova zračni prijevoznik koristi za obavljanje redovitog ili neredovitog planiranog prijevoza, i
 - b) kad taj zračni prijevoznik može dokumentirati da je dotičnu seriju slotova koristio na način koji mu je odobrio koordinador slotova najmanje 80% vremena

tijekom perioda reda letenja za koje mu je ista dodijeljena.

- (3) U slučaju iz točke b) stavak (2) ovoga članka, takva serija slotova tom zračnom prijevozniku daje pravo na istu seriju slotova u sljedećem odgovarajućem periodu reda letenja i ako to zatraži unutar roka koji je određen u članku 8. stavak (1) ovoga pravilnika.
- (4) Ne dovodeći u pitanje članak 12. stavak (2) ovoga pravilnika, u situaciji kad se ne mogu svi zahtjevi za dodjelom slotova riješiti na način koji zadovoljava zainteresirane zračne prijevoznike, prednost se daje komercijalnim letovima, a posebno letovima uključenim u red letenja i programiranim neredovitim letovima. U slučaju konkurentnih zahtjeva unutar iste kategorije prometnih usluga, prednost treba dati onima koji prometuju tijekom cijele godine.
- (5) Ponovno određivanje serije slotova, prije dodjele preostalih slotova iz baze iz članka 12. ovoga pravilnika drugim zainteresiranim zračnim prijevoznicima, prihvata se samo iz operativnih razloga ili ako bi ponovno određivanje slotova značilo poboljšanje u odnosu na prvobitno zatražena vremena. Takvo ponovno određivanje slotova ne primijenjuje se prije nego to koordinador slotova izričito potvrdi.
- (6) Koordinador je dužan uzeti u obzir dodatna pravila i smjernice koje je odredila industrija zračnog prometa, te lokalne smjernice koje je koordinacijski odbor predložio, a BHDCA prihvatila, uz uvjet da ta pravila i smjernice ne utječu na neovisan status koordinadora, da su usklađene sa Sporazumom ECAA i imaju kao cilj unaprijediti učinkovitost korištenja kapaciteta aerodroma.
- (7) Ako neki zahtjev za dodjelu slotova nije moguće odobriti, koordinador obavještava zračnog prijevoznika, koji je podnio taj zahtjev, o razlozima zbog kojih to nije bilo moguće i navodi najbliži slobodni zamjenski slot.
- (8) Koordinador, pored planirane dodjele slotova za određeni period reda letenja, rješava i u zadnji trenutak dostavljene zahtjeve za dodjelu slotova za svaku vrstu zračnog prometa, uključujući i generalnu avijaciju. S tim ciljem, nakon raspodjele slotova zračnim prijevoznicima koji su za to ranije podnijeli zahtjeve, mogu se koristiti neiskorišteni slotovi u bazi slotova iz članka 12. ovoga pravilnika, kao i slotovi oslobođeni u posljednji trenutak.

Članak 10.

(Prijenos i razmjena slotova)

- (1) Slotovi se mogu:
 - a) prenositi od strane zračnog prijevoznika s jedne linije ili vrste zračnog prijevoza na neku drugu liniju ili vrstu zračnog prijevoza koju obavlja taj isti zračni prijevoznik;
 - b) prenositi:
 - 1) između zračnog prijevoznika i njegovih podružnica, te između podružnica istog zračnog prijevoznika;
 - 2) u okviru stjecanja kontrolnog udjela u kapitalu nekog zračnog prijevoznika;
 - 3) u slučaju potpunog ili djelomičnog preuzimanja, kad se slotovi izravno odnose na preuzetog zračnog prijevoznika;
 - c) razmjenjivati među zračnim prijevoznicima, jedan za jedan.
- (2) Prijenos ili razmjena iz stavka (1) ovog članka se prijavljuju koordinatoru i ne primjenjuju se prije nego ih koordinador slotova izravno potvrdi. Koordinador odbija potvrđivanje prijenosa ili razmjenu slotova ako nisu sukladni uvjetima iz

- ovoga pravilnika i ako koordinator slotova nije dobio zadovoljavajuće dokaze:
- a) da to neće negativno utjecati na operacije na aerodromu, uzimajući u obzir sve tehničke, operativne i specifične uvjete okoliša;
 - b) da neki prijenos slotova ne spada u slučajeve iz stavka (3) ovoga članka.
- (3) Slotovi dodijeljeni novom sudioniku:
- a) Slotovi dodijeljeni nekom novom sudioniku, kako je definirano u članku 3. točka b) ovog pravilnika, ne mogu se prenositi kako je predviđeno stavkom (1) točka b) ovoga članka tijekom dva jednaka perioda reda letenja osim u slučaju zakonski ovlaštenog preuzimanja djelatnosti poduzeća u stečaju.
 - b) Slotovi dodijeljeni nekom novom sudioniku, kako je definirano u članku 3. točka b) al. 2) i 3) ovoga pravilnika ne mogu se prenositi na drugu liniju kako je predviđeno stavkom (1) točka a) ovoga članka tijekom dva jednaka perioda reda letenja, osim ako bi se tog novog sudionika na novoj liniji tretiralo s istim prioritetom kao i na početnoj liniji.
 - c) Slotovi dodijeljeni nekom novom sudioniku, kako je definirano u članku 3. točka b) ovoga pravilnika ne mogu se razmjenjivati kako je predviđeno stavkom (1) točka c) ovoga članka tokom dva jednaka perioda reda letenja osim s ciljem poboljšanja vremenskih rasporeda slotova za dotične usluge u odnosu na prethodno zatražene vremenske rasporede.
- Članak 11.
(Isključenje zahtjeva za naknadu)
- (1) Pravo na seriju slotova iz članka 9. stavak (2) ovog pravilnika ne daje pravo na traženje naknade za njihova blokiranja, ograničenja ili ukidanja sukladno Sporazumu ECAA.
 - (2) Ovaj pravilnik ne utječe na oblasti nadležnih organa BiH da zatraže prijenos slotova između zračnih prijevoznika i da upravljaju njihovom dodjelom sukladno važećim zakonima o tržišnoj konkurenciji.
 - (3) Prijenos slotova iz stavka (2) ovoga članka može se provoditi samo bez novčane naknade.
- Članak 12.
(Baza slotova)
- (1) Koordinator uspostavlja bazu slotova koja sadržava sve slotove koji nisu dodijeljeni na temelju članka 9. st. (2) i (4) ovoga pravilnika. Svi novi kapaciteti slotova utvrđeni na temelju članka 4. stavak (3) stavljaju se u bazu slotova.
 - (2) Serija slotova koja je dodijeljena nekom zračnom prijevozniku za obavljanje nekog leta uključenog u red letenja ili nekog planiranog neredovitog leta, tom zračnom prijevozniku ne daje pravo na istu seriju slotova u sljedećem odgovarajućem periodu reda letenja, ako dotični zračni prijevoznik ne može dokazati da je te slotove, koje mu je koordinator slotova odobrio, koristio najmanje 80% vremena tijekom perioda reda letenja za koje su mu isti bili dodijeljeni.
 - (3) Slotovi dodijeljeni nekom zračnom prijevozniku prije 31. siječnja za sljedeću ljetnu sezonu ili prije 31. kolovoza za sljedeću zimsku sezonu, a koji budu prije tih datuma vraćeni koordinatoru radi preraspodjele, ne uzimaju se u obzir u svrhu izračuna iskorištenja.
 - (4) Ako se ne može dokazati 80% iskorištenja serije slotova, svi slotovi iz dotične serije vraćaju se u bazu slotova, osim ako se činjenica da nisu iskorišteni može opravdati na temelju bilo kojeg od sljedećih razloga:
 - a) nepredvidljive i neizbježne okolnosti izvan utjecaja tog zračnog prijevoznika, a koje su dovele do:
 - 1) zabrane korištenja tipa zrakoplova koji se uopćeno koristi za predmetne letove,
 - 2) zatvaranja nekog aerodroma ili zračnog prostora,
 - 3) ozbiljnog poremećaja u prometu na dotičnim aerodromima, uključujući one serije slotova s drugih aerodroma ECAA područja koji su vezani uz linije kod kojih su tijekom značajnog dijela relevantnog perioda reda letenja uslijedili takvi poremećaji;
 - b) prekid zračnog prometa zbog aktivnosti koje negativno utječu na određene letove i koje praktično i/ili tehnički onemogućavaju tom zračnom prijevozniku obavljanje operacija na način kako je to planirao;
 - (5) Zbog značajne financijske štete predmetnog zračnog prijevoznika ECAA područja, organ nadležan za izdavanje dozvole izdaje mu privremenu operativnu dozvolu, koja vrijedi do financijskog preuređenja tog zračnog prijevoznika, sukladno članku 18. stavak (1) Pravilnika o radnoj dozvoli zračnog operatera ("Službeni glasnik BiH", broj 58/17).
 - (6) Ako je neiskorištavanje slotova opravdano ograničenjima iz stavka (4) ovoga pravilnika, koordinator smatra da se slot iskorištava u okviru serije dotičnih slotova.
 - (7) Koordinatori redovito razmjenjuju najbolju praksu povezanu sa provođenjem odredaba iz stavka (4) ovoga članka kako bi se osigurala njihova koherentna i dosljedna primjena na ECAA području.
 - (8) Koordinator objavljuje i redovito ažuriraju popis odredišta na koja se primjenjuje stavak (4) ovoga članka.
 - (9) Ne dovodeći u pitanje članak 9. stavak (2) ovoga pravilnika, te relevantne odredbe propisa o izdavanju radne dozvole, slotovi uključeni u bazu slotova distribuiraju se među zračnim prijevoznicima koji su podnijeli zahtjeve za dodjelu slotova. 50% tih slotova se prvo dodjeljuje novim sudionicima, osim ako zahtjevi od strane novih sudionika predstavljaju manje od 50%. Koordinator postupa pravično sa zahtjevima novih sudioniku i ostalih zračnih prijevoznika, sukladno koordinacijskim periodima svakog dana reda letenja.
 - (10) Novi sudionik, kojem je ponuđena serija slotova unutar perioda od jedan sat prije ili sat poslije vremena koje je on tražio, i koji nije prihvatio tu ponudu, za predmetni period reda letenja ne može zadržati status novog sudionika.
 - (11) U slučaju letova koje obavlja neka skupina zračnih prijevoznika, samo jedan zračni prijevoznik iz te skupine može podnijeti zahtjev za dodjelu potrebnih slotova. Zračni prijevoznik, koji obavlja takve letove, preuzima odgovornost za ispunjavanje operativnih kriterija koji su potrebni da bi zadržao prije stečenu prednost opisanu u članku 9. stavak (2) ovoga pravilnika. Slotove dodijeljene jednom zračnom prijevozniku može koristiti neki drugi zračni prijevoznik/zračni prijevoznici iz iste skupine pod uvjetom da se za dotični let u svrhu koordinacije i praćenja zadrži identifikacijski kôd zračnog prijevoznika kojem su slotovi dodijeljeni. Nakon prestanka takvih operacija, tako korišteni slotovi ostaju zračnom prijevozniku kojem su na početku bili dodijeljeni. Zračni prijevoznici uključeni u zajedničke operacije dužni su koordinatoru slotova detaljno obavijestiti o tim operacijama prije početka takvih operacija.
 - (12) Ako i dalje postoje ozbiljni problemi za nove sudionike, BHDCA saziva sastanak koordinacijskog odbora predmetnog aerodroma. Svrha sastanka je analiza mogućnosti za popravak nastale situacije.

Članak 13.

(Nepridržavanje zračnog operatora rasporeda dodijeljenih slotova)

- (1) Pružatelj usluga zračne plovidbe može odbiti plan letenja zračnog prijevoznika ako taj zračni prijevoznik namjerava sletjeti ili uzletjeti na nekom koordiniranom aerodromu tijekom perioda u kojima je taj aerodrom koordiniran, a da mu koordinator slotova nije dodijelio slot.
- (2) Koordinator slotova dužan je povući seriju slotova koja je bila privremeno dodijeljena nekom zračnom prijevozniku, koji je bio u postupku osnivanja, i vratiti ih u bazu slotova 31. siječnja za sljedeću ljetnu sezonu, odnosno 31. kolovoza za sljedeću zimsku sezonu, ako taj zračni prijevoznik na taj dan ne posjeduje radnu dozvolu ili drugi odgovarajući dokument ili ako mjerodavni nadležni organ za izdavanje dozvola ne izjavi da će radna dozvola ili drugi odgovarajući dokument biti izdati prije početka odgovarajućeg perioda reda letenja.
- (3) Koordinator slotova dužan je povući i vratiti u bazu seriju slotova nekog zračnog prijevoznika koju je isti dobio na temelju razmjene sukladno članku 10. stavak (1) točka c) ako se ti slotovi ne koriste na predviđeni način.
- (4) Zračni prijevoznici, koji višekratno i namjerno obavljaju promet u vrijeme koje se značajno razlikuje od dodijeljenog slota kao dijela serije slotova, ili slotove koriste na način koji se značajno razlikuje od načina na koji im je ukazano prilikom dodjele istih i time nanose štetu aerodromu ili zračnom prometu, gube svoj status iz članka 9. stavak (2) ovoga pravilnika. Koordinator može donijeti odluku da tom zračnom prijevozniku oduzme dotičnu seriju slotova za preostali dio perioda reda letenja i da te slotove vrati u bazu nakon što sasluša obrazloženje tog zračnog prijevoznika i nakon izdavanja jednokratne opomene.
- (5) BHDCA utvrđuje i primjenjuje učinkovite, proporcionalne i odvraćajuće mjere ili jednake mjere za zračne prijevoznike koji se stalno i namjerno ne pridržavaju ovoga pravilnika.
- (6) Ne dovodeći u pitanje članak 12. stavak (4) ovoga pravilnika, ako neki zračni prijevoznik ne može ostvariti stopu iskorištenosti od 80% iz članka 9. stavak (2) ovoga pravilnika, koordinator može, nakon što sasluša dotičnog zračnog prijevoznika, odlučiti da mu oduzme dotičnu seriju slotova za preostali dio perioda reda letenja i stavi ih u bazu.
- (7) Ne dovodeći u pitanje članak 12. stavak (4) ovoga pravilnika, ako nakon nekog dodijeljenog vremena, koje predstavlja 20% perioda važenja serije slotova, ne bude iskorišten nijedan slot iz te serije, koordinator, nakon što sasluša dotičnog zračnog prijevoznika, dotičnu seriju slotova za preostali dio perioda reda letenja stavlja u bazu.

DIO ČETVRTI – ZAŠTITA PRAVA

Članak 14.

(Zaštita prava)

- (1) Ne dovodeći u pitanje pravo na žalbu na temelju općih propisa Bosne i Hercegovine u vezi sa podnošenjem žalbe, pritužbe povezane s primjenom čl. 8. stavak (3), 9, 10, 13. st. (1) do (4) i (6) ovoga pravilnika podnose se Koordinacijskom odboru.
- (2) Odbor razmatra pritužbe iz stavka (1) ovoga članka unutar perioda od mjesec dana nakon podnošenja pritužbe i, ako je moguće, daje prijedloge koordinatoru s ciljem rješavanja problema. Ako se pritužba ne može riješiti, BHDCA može, tijekom dodatnog perioda od dva mjeseca, organizirati posredovanje predstavničke organizacije zračnih prijevoznika ili aerodroma ili posredovanje treće strane.
- (3) BHDCA poduzima odgovarajuće mjere, sukladno važećim zakonima u Bosni i Hercegovini, za zaštitu koordinatora u vezi sa odštetnim zahtjevima vezanim za njegovu funkciju

utvrđenu ovim pravilnikom, osim u slučajevima svjesnog nehata ili zlonamjernog ponašanja.

DIO PETI – STUPANJE NA SNAGU

Članak 15.

(Stupanje na snagu)

Ovaj pravilnik stupa na snagu osmog dana od dana objave u "Službenom glasniku BiH".

Broj 1-3-02-2-637-9/23

3. travnja 2024. godine

Banja Luka

V.d. generalnog ravnatelja

Zorislav Ivanović, v. r.